

Mondelinge vragen JA21 voor het Vragenuur PS 5 februari 2024 over het handelen van het IPO in het kader van de spreidingswet

Datum 2 februari 2024

Onderwerp Mondelinge vragen van JA21 over het handelen van het IPO in het kader van de spreidingswet

E-mail bergd@noord-holland.nl

Kader Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies van Noord-Holland 2015, Artikel 46 (Vragenuur)

Bijlage(n) Petitie VNG IPO en COA

Met de invoering van de spreidingswet op 1 februari, in de volksmond 'dwangwet', wordt de rol van de provincie uitgebreid, met extra toezichttaken op de asielopvang door gemeenten. Het is de fractie van JA21 opgevallen dat het Interprovinciaal Overleg (IPO), samen met de VNG en het COA, een petitie heeft ingediend die pleit vóór het aannemen van de spreidingswet door de Eerste Kamer. De petitie zit als bijlage bij deze vragen. Hieronder vindt u onze vragen waar wij in de komende vergadering graag een antwoord op zien.

1. Kunt u bevestigen of ontkennen dat er, onder uw leiding of medewerking, de petitie is ondertekend door uzelf, als portefeuillehouder IPO-bestuur?
2. Kunt u bevestigen of ontkennen dat er, onder uw leiding of medeweten, een petitie is ondertekend door leden van onze Provinciale Afvaardiging, bestaande uit de BBB & CDA, die pleit voor de spreidingswet?
3. Bent u zich bewust van de gevoeligheid van dit dossier en kunt u toelichten hoe u, gezien uw portefeuilles, betrokken bent geweest bij de besluitvorming rond deze petitie?
4. Kunt u het standaardproces beschrijven dat gevolgd wordt wanneer het IPO een standpunt inneemt over wetgevingsinitiatieven zoals de spreidingswet?
5. In hoeverre is er volgens u voldaan aan artikel 167 van de Provinciewet, namelijk de actieve informatieplicht naar de Provinciale Staten? Kunt u specifieke voorbeelden geven van hoe en wanneer de Staten zijn geïnformeerd of betrokken zijn bij dit besluit van het IPO of van uzelf?
6. Zijn de leden van de Algemene vergadering vooraf geïnformeerd, betrokken, of geraadpleegd over hun standpunt ten aanzien van de petitie? Zo nee, kunt u toelichten waarom dit niet is gebeurd?
7. Zijn de andere leden van Gedeputeerde Staten, waaronder de Commissaris van de Koning, vooraf geïnformeerd, betrokken, of geraadpleegd over hun standpunt ten aanzien van de petitie? Zo nee, kunt u toelichten waarom dit niet is gebeurd?
8. Wat zijn uw plannen om te zorgen dat vergelijkbare situaties in de toekomst op een transparantere manier worden aangepakt? Kunt u een tijdlijn of specifieke maatregelen noemen?

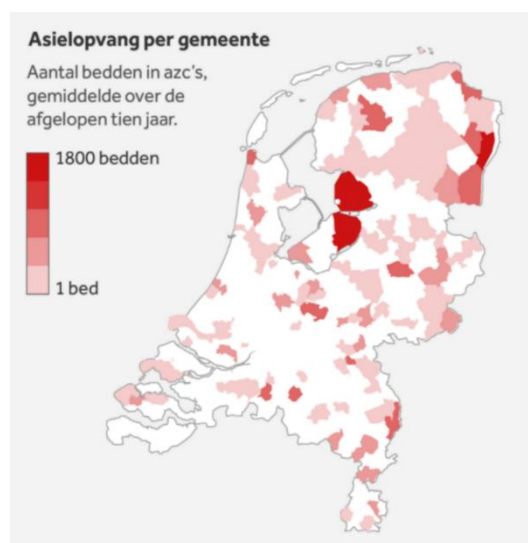
Daniël van den Berg
Fractievoorzitter JA21 Noord-Holland

Petitie

Bovenstaande organisaties zijn betrokken bij de uitvoering van de asielopvang en voorstander van deze wet. Graag lichten we toe waarom we voor de Spreidingswet zijn en vragen we de Eerste Kamer met klem de wet aan te nemen.

Onevenredige verdeling van de opvang

Slechts een kwart van de gemeenten biedt nu structurele asielopvang. Hoewel vele gemeenten bereid zijn om tijdelijke noodopvang te bieden, lopen de gemeenten die structurele opvang bieden al tijden tegen hun grenzen aan. De beelden en verhalen uit Ter Apel, Budel zijn bekend: overvolle centra, waardoor mensen soms noodgedwongen buiten het COA-terrein verblijven met minimale begeleiding of faciliteiten. Dit merken ook de inwoners rondom de centra. Vooral gemeenten in het noorden en oosten van ons land vangen grotere groepen asielzoekers op. Daardoor belasten we deze gemeenten onevenredig hoog.

Hoge (maatschappelijke) kosten

Bijna de helft van de huidige opvangplaatsen is tijdelijke noodopvang, zoals gymzalen, evenementenhallen en cruiseschepen. De maatschappelijke kosten van deze tijdelijke locaties zijn heel hoog. Tijdelijke opvang is minimaal twee keer zo duur als reguliere opvang. Daarnaast wordt tijdelijke opvang vaak op het laatste moment ingericht, waardoor de omgeving zich overvallen voelt. Groot nadeel is ook dat asielzoekers veel te vaak van opvang naar opvang verplaatst moeten worden. Bovendien voldoen de leefomstandigheden vaak niet aan de vereiste kwaliteit. Deze situatie leidt tot maatschappelijke onrust in de Nederlandse samenleving en tot onevenredige druk voor de medewerkers van onder meer het COA. Dit kan en moet beter.

Duidelijkheid over verantwoordelijkheid gemeenten

Met de spreidingswet krijgen alle 342 gemeenten een duidelijke opgave, die daarna op provinciaal niveau met elkaar besproken en gerealiseerd wordt, met oog voor de verschillen per gemeente. De wet geeft alle gemeenten een verantwoordelijkheid. Daarmee kent iedere gemeente haar opgave en is het niet afwachten totdat de staatssecretaris of het COA belt met een noodoproep. Naast de evenredige spreiding van de opvang over het land is het ook mogelijk meer kleinschalige opvang te realiseren. Daarmee kunnen gemeenten opvang aanbieden, passend bij hun omgeving.

Handvat voor evenredig afbouwen

De bezetting in de opvang kent pieken en dalen en daar moet de opvang op ingericht zijn. De Spreidingswet kan daarbij helpen. Deze wet is namelijk niet alleen voor het realiseren van opvangplekken, maar biedt ook een handvat en rekenkundig model voor het afbouwen van opvangplekken indien de bezetting afneemt. Ook bij een lagere bezetting blijft daardoor de verantwoordelijkheid in opvang evenredig tussen gemeenten verdeeld. De 'lege' opvangplekken kunnen dan flexibel worden ingezet voor andere doelgroepen in de krappe woningmarkt (studenten, arbeidsmigranten, dak- en thuislozen etc.). Dit is inmiddels ook financieel geborgd door nieuwe afspraken over de stabiele financiering van het COA. De wet gaat niet over instroom. Of er nu 10 of 10.000 asielzoekers naar Nederland komen, we hebben een stevig opvangsysteem nodig met een eerlijke verdeling tussen gemeenten.

Geen tijd te verliezen

U heeft de sleutel in de hand om de huidige problematiek op te lossen. Het is noodzakelijk om nu het besluit te nemen. Zonder Spreidingswet blijven gemeenten, hun inwoners en uitvoeringsorganisaties vastzitten in een constante, steeds terugkerende opvangcrisis. Opvanglocaties blijven overvol, gemeenten en inwoners blijven overvallen worden door tijdelijke noodopvang en het gesleep met mensen blijft de waan van de dag. Met alle gevolgen van dien voor hen, omwonenden die overlast ervaren, maar ook voor de COA medewerkers.

Bied perspectief

Met de Spreidingswet worden asielzoekers evenredig over alle gemeenten verdeeld. Hierdoor kunnen omwonenden beter en eerder worden meegenomen in het proces en worden zij niet meer overvallen. De druk voor de medewerkers van het COA zal afnemen en de kosten voor opvang gaan fors omlaag.

Wij vragen u om perspectief, rust en zekerheid voor inwoners, gemeenten en asielzoekers, nu en in de toekomst. Dat kan met deze wet.

PORTEFEUILLEVERDELING GS VAN NOORD-HOLLAND 2023-2027

Per 18 juli 2023

Naam	Portefeuilleonderdelen
J.C.J. Beemsterboer	• Wonen, exclusief de integrale ontwikkeling OV knooppunten • Landbouw en visserij • Coördinatie stikstofbanken, coördinatie PPLG • Faunabeheer en dierenwelzijn • Huisvesting statushouders • Cultureel erfgoed • ICT en data • Eigenaarsrol Omgevingsdiensten • IPO-bestuur
E.A.S. Rommel	• Ruimtelijke ordening • Economie, inclusief havens, NZKG, industrie en circulaire economie • Schiphol • Arbeidsmarkt en onderwijs • Recreatie en toerisme, inclusief waterrecreatie • Financiën • Subsidies • Grondzaken
R.P.M. Kocken	• Natuur en landschap • Water en bodem, inclusief bodemdaling • Klimaat en energietransitie • Klimaatadaptatie
J. Olthof	• Mobiliteit • Luchtvaart • OV knooppunten, integrale ontwikkeling inclusief wonen • Gezonde leefomgeving en milieu • Leefbaarheid en voorzieningen (waaronder bibliotheken en dorpshuizen) • Sponsoring en evenementen • Sport en cultuur
Commissaris van de Koning	• Rijkstaken, inclusief asiel • Openbare orde en veiligheid, inclusief risicokaarten • Integriteit • Internationale betrekkingen • Public affairs • Communicatie • Paviljoen Welgelegen • Huisvesting provinciale organisatie • Concerncontrol • Juridische zaken • Intern archief • PS- en GS-zaken • Personeel en organisatie, inclusief inkoop • Europa • Bestuur • Interbestuurlijk toezicht • CPMR